
**INFORMACJA O ZADANIACH INWESTYCYJNYCH REALIZOWANYCH
NA DROGACH WOJEWÓDZKICH W 2023 ROKU
ORAZ
INFORMACJA O INWESTYCJACH PRIORYTETOWYCH NA DROGACH
WOJEWÓDZKICH REALIZOWANYCH W RAMACH RPO – LUBUSKIE 2020
ORAZ
PLANOWANYCH DO REALIZACJI
W RAMACH NOWEJ PERSPEKTYWY FINANSOWEJ W LATACH 2021- 2027**

**Zarząd Dróg Wojewódzkich
w Zielonej Górze**

I. ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ ZARZĄD DRÓG WOJEWÓDZKICH W 2023 r.

Wykonanie wydatków budżetowych Zarządu Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze w 2023 r. osiągnęło wartość **217,66 mln zł**, z tego na budowy, przebudowy, bieżące utrzymanie, remonty dróg i obiektów mostowych, wykup gruntów pod realizowane inwestycje oraz opracowanie dokumentacji projektowych wydatkowano kwotę **193,60 mln zł**. Największa część tej kwoty przeznaczona została na budowy oraz przebudowy dróg i mostów.

Według stanu na 31 grudnia 2023 r. sieć dróg administrowana przez ZDW w Zielonej Górze wynosiła **1 503,419 km**.

W ciągach dróg wojewódzkich województwa lubuskiego znajduje się:

- **126** mostów o łącznej długości **4,12 km**,
- **29** wiaduktów o łącznej długości **478,66 m**,
- **8** kładek dla pieszych o łącznej długości **77,31 m**,
- **801** przepustów,
- **3** przeprawy promowe (Pomorsko, Brody, Połęcko).

Gęsta sieć dróg wojewódzkich województwa lubuskiego stale wymaga dużych nakładów finansowych, dlatego Zarząd Województwa Lubuskiego oraz ZDW od wielu lat czynią wszechstronne starania w celu pozyskania dodatkowych środków.

W 2023 r. inwestycje finansowane były z budżetu województwa, jak i współfinansowane środkami zewnętrznymi. Udzielone wsparcie finansowe ze środków funduszy Unii Europejskiej, budżetu państwa oraz samorządów lokalnych, a także ze środków programów rządowych pozwoliły na realizację większej ilości i zakresu zadań. Jednakże największą część dofinansowania uzyskano z Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020.

W roku 2023 Zarząd Dróg Wojewódzkich poniósł koszty na realizację **31 zadań**.

ZDW wykonał i zakończył inwestycje drogowe i mostowe na długości **22,59 km** dróg, polegające na budowie, rozbudowie, przebudowie dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą, odnowie dróg oraz wykonaniu zadań w ramach poprawy bezpieczeństwa.

Przedstawiona w **TABELI NR 1** wielkość wybudowanych, rozbudowanych, przebudowanych i odnowionych mostów, dróg i ciągów pieszych obejmuje:

- odnowy dywanikowe i wzmocnienia nawierzchni na odcinku **6,044 km**,
- rozbudowę i przebudowę dróg na długości **15,909 km**,
- budowę chodników o łącznej długości **0,637 km**.

TABELA NR 1. Dane finansowe o wykonaniu robót drogowo-mostowych w 2023 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wydatki finansowe w zł
1	Budowa, przebudowa dróg i mostów	130 508 477,12
	w tym:	
	Zadania realizowane w 2023 roku z budżetu województwa	30 150 134,82
	Dokumentacje, studia wykonalności i badania archeologiczne	2 251 520,04
	Badania laboratoryjne, grunty i inne	1 243 625,67
	Koszty niekwalifikowane związane z realizacją zadań w ramach RPO-Lubuskie 2020 poniesione z budżetu województwa	9 055 110,95
	Zadania realizowane ze środków RPO - Lubuskie 2020	50 762 580,49
	Zadanie dofinansowane z rezerwy subwencji ogólnej	5 601 004,31
	Zadania dofinansowane ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg	10 849 559,05
	Zadania dofinansowane ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg - zadania obwodnicowe	20 027 210,20
	Zadanie dofinansowane z Rządowego Programu Uzupełnienia Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Drogowej - Mosty dla Regionów	384 317,59
	Zadanie dofinansowane z Programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem Bezpieczniej im. Władysława Stasiaka na lata 2022-2024	183 414,00
2	Utrzymanie i remonty dróg i mostów	61 601 190,35
3	Zakupy inwestycyjne	1 460 005,80
Razem		193 569 673,27

W zakresie bieżącego utrzymania dróg wykonywano prace związane z poprawą bezpieczeństwa na drogach polegające na konserwacji nawierzchni jezdni, chodników, poboczy, a także właściwym utrzymaniu oznakowania poziomego i pionowego oraz zieleni. Dokonano niezbędnych zakupów sprzętu i materiałów do utrzymania dróg oraz naprawy sprzętu drogowego. Wykonano także prace mające na celu zmniejszenie i ograniczenie zakłóceń ruchu drogowego wywołane takimi czynnikami atmosferycznymi, jak opady atmosferyczne powodujące śliskość zimową. Na bieżąco finansowano również utrzymanie przepraw promowych zlokalizowanych w ciągach dróg wojewódzkich, a także oświetlenie dróg oraz wykupy gruntów. W zakresie usług remontowych wykonano remonty dróg wojewódzkich na 75.902,80 m² nawierzchni dróg i remonty chodników na powierzchni 215,00 m².

I.I. BUDOWA, PRZEBUDOWA DRÓG I MOSTÓW

W 2023 r. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze prowadził realizację zadań inwestycyjnych, finansowanych ze środków własnych budżetu województwa, środków europejskich w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020, jak również ze środków przyznawanych z rezerwy subwencji ogólnej oraz ze środków programów rządowych. Inwestycje finansowane były także z udzielonej pomocy finansowej przez jednostki samorządu terytorialnego.

I.I.1. Zadania realizowane ze środków budżetu województwa

Ze środków budżetu województwa w 2023 r. realizowanych było **19** inwestycji.

W ramach zadań ze środków budżetu własnego zrealizowano **6** zadań. Zakończono realizację 3 inwestycji rozpoczętych w 2022 roku tj. odnowę dywanikową drogi wojewódzkiej nr 138 w m. Sulęcín ul. Witosa, rozbudowę drogi wojewódzkiej nr 287 w m. Grabik oraz rozbudowę drogi wojewódzkiej nr 294 w m. Trzebiel. Ponadto w m. Jaromirowice wybudowano zbiornik odparowująco – chłonny, a w ciągu drogi wojewódzkiej nr 278 w km 6+460 w okolicy m. Nietkowice wykonano rozbiórkę istniejącego i budowę nowego przepustu. Rozpoczęto również realizację zadania, które planowane jest do zakończenia w 2025 roku, polegającego na budowie obiektu tymczasowego wraz z rozbiórką w ramach zadania pn.: „Rozbiórka istniejącego i budowa nowego wiaduktu nad linią kolejową w ciągu drogi wojewódzkiej nr 288 w m. Nowogród Bobrzański”.

Rys.1. Przebudowa polegająca na odnowie dywanikowej drogi wojewódzkiej nr 138 w miejscowości Sulęcín ul. Witosa

Rys.2. Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 287 na odcinku od km 46+510 do km 47+200 w m. Grabik

Rys.3. Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 294 w m. Trzebiel na odcinku od km 0+815 do km 1+064,583

W ramach poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego wykonano **6** inwestycji polegających na budowie chodników o łącznej długości **0,637 km**. Budowa chodników została wykonana w miejscowościach takich jak: Międzyrzecz, Trzebiechów, Borowiec, Drezdenko, Radzyń oraz Danków. W 2023 r. wydatkowana została niższa kwota oraz wykonano mniejszą ilość zadań, mimo że w budżecie na zadania z poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego

planowano środki w wysokość 3,00 mln zł, tj. zbliżonej do lat ubiegłych. Spowodowane to było ogłoszeniem w marcu 2023 r. naboru wniosków o dofinansowanie zadań wojewódzkich ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, w ramach którego ujęto część zadań planowanych do realizacji z poprawy bezpieczeństwa.

Rys.4. Przebudowa drogi polegająca na budowie chodnika na drodze wojewódzkiej nr 137 ok km 77+035 do km 77+186,95 na dz. nr 78 (m. Międzyrzecz)

Rys.5. Przebudowa drogi polegająca na budowie chodnika na drodze wojewódzkiej nr 278 od km 38+637 do km 38+723 na dz. nr 95/3 obręb 0009 (m. Trzebiechów)

Rys.6. Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 325 w zakresie budowy chodnika w m. Borowiec

W ramach odnów dywanikowych zrealizowano **7** inwestycji na drogach wojewódzkich o łącznej długości **5,264 km** polegających na poprawie nawierzchni dróg, których stan zagrażał bezpieczeństwu użytkowników ruchu i wymagał pilnej interwencji. Odnowy nawierzchni na ciągach dróg uzasadnione były z ekonomicznego punktu widzenia. Wykonanie odnów na odcinkach, które nie wymagały jeszcze gruntownej przebudowy, pozwoliło dużo mniejszym nakładem finansowym, niż w przypadku kompleksowej przebudowy drogi, na zatrzymanie postępującej degradacji odcinków dróg. Odnowy wykonano na ciągach dróg nr: 174, 276, 278, 279, 283, 286, 289.

Rys.7. Przebudowa polegająca na odnowie dywanikowej- drogi woj. nr 174 relacji Drezdenko Stare Bielice w km 5+340 do km 6+310

Rys.8. Przebudowa drogi woj. nr 276 relacji Krosno Odrzańskie – Świebodzin na odc. Radoszyn – Chociule w km 32+388 – 33+163

Rys.9. Przebudowa polegająca na odnowie dywanikowej drogi woj. nr 289 odcinek Tuchola Żarska – skrzyżowanie Zabłocie w km 35+840 – 36+612

Zestawienie zadań realizowanych z budżetu własnego przedstawia **TABELA NR 2.**

TABELA NR 2. Zestawienie zadań realizowanych w 2023 r. z budżetu województwa

Lp.	Nazwa zadania	Osiągnięty rezultat [km]	Wartość [zł]
Zadania realizowane w 2023 roku ze środków budżetu własnego			
1	Przebudowa polegająca na odnowie dywanikowej drogi wojewódzkiej nr 138 w miejscowości Sulęcín ul. Witosa (zadanie rozpoczęte w 2022 r.)	0,780	4 606 098,92
2	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 138 w zakresie budowy zbiornika odparowująco – chłonnego w m. Jaromirowice	–	1 418 929,36
3	Rozbiórka istniejącego i budowa nowego przepustu zlokalizowanego w ciągu drogi wojewódzkiej nr 278 w km 6+460 w okolicy miejscowości Nietkowice	–	972 854,61
4	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 287 na odcinku od km 46+510 do km 47+200 w m. Grabik (zadanie rozpoczęte w 2022 r.)	0,690	4 311 641,62
5	Budowa obiektu tymczasowego wraz z rozbiórką w ramach zadania pn.: „Rozbiórka istniejącego i budowa nowego wiaduktu nad linią kolejową w ciągu drogi wojewódzkiej nr 288 w m. Nowogród Bobrzański” (w realizacji)	–	865 719,76
6	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 294 w m. Trzebiel na odcinku od km 0+815 do km 1+064,583 (zadanie rozpoczęte w 2022 r.)	0,249	3 014 377,40
Razem		1,719	15 189 621,67
Lp.	Nazwa zadania	Osiągnięty rezultat [km]	Wartość [zł]
Zadania zrealizowane w 2023 roku w ramach poprawy bezpieczeństwa			
1	Przebudowa drogi polegająca na budowie chodnika na drodze wojewódzkiej nr 137 ok km 77+035 do km 77+186,95 na dz. nr 78 (m. Międzyrzecz)	0,151	148 553,26
2	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 156 w zakresie budowy chodnika od km 30+964 do km 31+106 (m. Danków)	0,145	129 319,86
3	Przebudowa drogi polegająca na budowie chodnika na drodze wojewódzkiej nr 278 od km 38+637 do km 38+723 na dz. nr 95/3 obręb 0009 (m. Trzebiechów)	0,086	91 406,81
4	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 318 od km 13+942 do km 13+965 w ramach budowy chodnika na dz. nr 130, 173/1 obręb Radzyń w obrębie skrzyżowania z drogą gminną nr 005046F	0,023	36 035,00
5	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 325 w zakresie budowy chodnika w m. Borowiec	0,216	232 233,96
6	Przebudowa drogi w zakresie budowy drogi dla pieszych w ciągu drogi wojewódzkiej nr 164 w km 13+529 - 13+545 w m. Drezdenko	0,016	23 711,33
Razem		0,637	661 260,22

Lp.	Nazwa zadania	Osiągnięty rezultat [km]	Wartość [zł]
Zadania zrealizowane w 2023 roku w ramach odnów dywanikowych			
1	Przebudowa polegająca na odnowie dywanikowej- drogi woj. nr 174 relacji Drezdenko - Stare Bielice w km 5+340 do km 6+310	0,960	2 605 025,02
2	Przebudowa drogi woj. nr 276 relacji Krosno Odrzańskie – Świebodzin na odc. Radoszyn – Chociule w km 32+388 – 33+163	0,775	1 830 414,86
3	Odnowa dywanikowa polegająca na wzmocnieniu drogi wojewódzkiej nr 278 relacji Stare Strącze - Wschowa w km ok. 85+200 ÷ 86+200	1,000	3 040 827,49
4	Przebudowa drogi polegająca na odnowie dywanikowej drogi wojewódzkiej nr 279 w m. Czerwieńsk	0,377	1 189 551,23
5	Przebudowa polegająca na odnowie dywanikowej drogi woj. nr 283 relacji Lasocin - Rejów na odcinku od km 34+395 do km 34+780 oraz remoncie drogi wojewódzkiej nr 283 w m. Lasocin w km 33+440 - 34+395 (część dot. remontu została poniesiona z wydatków remontowych)	0,385	1 136 502,96
6	Przebudowa polegająca na odnowie dywanikowej drogi woj. nr 286 na odc. DK 32 – Starosiedle km 10+750 ÷ 11+745	0,995	2 361 640,64
7	Przebudowa polegająca na odnowie dywanikowej drogi woj. nr 289 odcinek Tuchola Żarska – skrzyżowanie Zabłocie w km 35+840 – 36+612	0,772	2 135 290,73
Razem		5,264	14 299 252,93
Lp.	Nazwa zadania	Wartość [zł]	
Koszty dodatkowe związane z realizacją zadań poniesione z budżetu województwa			
1	Koszty niekwalifikowalne związane z realizacją zadań	9 055 110,95	
2	Dokumentacja, studia wykonalności i badania archeologiczne	2 251 520,04	
3	Badania laboratoryjne, grunty i inne	1 243 625,67	
Razem		12 550 256,66	
Ogółem		42 700 391,48	

W 2023 r. poniesiono **koszty niekwalifikowalne** związane z realizacją zadań dofinansowanych środkami w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego - Lubuskie 2020 w wysokości **9,06 mln zł**, wśród których ujęte były środki przeznaczone m.in. na odszkodowania za grunty, nadzory, badania laboratoryjne, badania archeologiczne, promocje, montaż oświetlenia oraz wydatki związane z waloryzacją cen. Ogółem w 2023 r. na wypłatę odszkodowań za grunty przejęte na własność Województwa Lubuskiego pod realizację inwestycji drogowych wydano kwotę w wysokości **3,24 mln zł**. W 2023 roku

w opracowaniu były **54** dokumentacje projektowe, z czego zakończonych zostało **16**, a w przypadku **3** rozwiązano umowy z winy Wykonawcy. Koszty poniesione na dokumentacje projektowe, ze wszystkich źródeł finansowania wyniosły **2,57 mln zł**.

I.I.2. Zadania dofinansowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego - Lubuskie 2020

W roku budżetowym 2023 Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze wydatkował środki finansowe na realizację łącznie **4** zadań (w tym 1 zakończone rzeczowo w 2022 roku), dofinansowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego - Lubuskie 2020, Osi Priorytetowej 5 - Transport, Działania 5.1 - Transport drogowy, Poddziałania 5.1.1 Transport drogowy - projekty realizowane poza formułą ZIT, dla których koszty kwalifikowane w 2023 r. wyniosły **50,76 mln zł**, dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wyniosło **44,71 mln zł** oraz z budżetu państwa **2,38 mln zł**. Natomiast wkład własny wyniósł **3,67 mln zł**.

W 2023 roku zakończono rzeczową oraz finansową realizację 3 projektów realizowanych z RPO – Lubuskie 2020:

- 1) Budowa obwodnicy m. Podmokle Wielkie, Kosieczyn i Chlastawa w ciągu drogi wojewódzkiej nr 302 - dojazd do węzłów na autostradzie A-2 w Trzcielu oraz Nowym Tomyślu,
- 2) Rozbudowa drogi woj. nr 278 na odc. Stare Strącze – Wschowa,
- 3) Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 295 w m. Miodnica.

Wartość kwalifikowalna ww. inwestycji wyniosła **110,41 mln zł**, dofinansowanie **101,25 mln zł**, w tym ze środków EFRR **94,99 mln zł**, z Budżetu Państwa **6,26 mln zł**. Natomiast wkład własny wyniósł **22,90 mln zł**. W ramach powyższych zadań rozbudowano odcinki drogi wojewódzkiej o łącznej długości **14,97 km**.

TABELA NR 3. Zestawienie zadań realizowanych w 2023 r., dofinansowanych ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego - Lubuskie 2020

Lp.	Nazwa zadania	Lata rzeczowej realizacji projektu	Całkowita wartość projektu	Wartość kosztów kwalifikowalnych	Całkowite Dofinansowanie z RPO-Lubuskie 2020	Wartość kwalifikowalna - wykonanie w 2023 roku	Dofinansowanie z RPO - Lubuskie 2020 w 2023 r.		Wkład własny w 2023 r.	Osiągnięte rezultaty w 2023 r. [długość km]
Inwestycja zakończona rzeczowo w 2022 r., finansowo w 2023 r.										
1	Budowa mostu przez rzekę Odrę wraz z budową nowego przebiegu drogi wojewódzkiej nr 282 - Etap II	2017-2022	91 153 818,45	82 416 307,50	81 590 010,76	6 171 998,07	6 169 864,60	0,00	2 133,47	-
Inwestycje zakończone w 2023 r.										
2	Budowa obwodnicy m. Podmokle Wielkie, Kosieczyn i Chlastawa w ciągu drogi wojewódzkiej nr 302 - dojazd do węzłów na autostradzie A-2 w Trzcielu oraz Nowym Tomysłu	2019-2023	57 718 646,17	52 131 921,00	47 357 623,53	19 573 328,00	17 116 499,00	629 356,82	1 827 472,18	7,30
3	Rozbudowa drogi woj. nr 278 na odc. Stare Strącze – Wschowa	2019-2023	24 004 743,35	20 800 464,83	18 812 291,02	7 580 464,83	6 443 395,10	412 505,07	724 564,66	3,48
4	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 295 w m. Młodnica	2022-2023	42 428 769,78	37 474 113,77	35 083 014,78	17 436 789,59	14 984 298,80	1 337 525,50	1 114 965,29	4,19
RAZEM			124 152 159,30	110 406 499,60	101 252 929,33	44 590 582,42	38 544 192,90	2 379 387,39	3 667 002,13	14,97
			215 305 977,75	192 822 807,10	182 842 940,09	50 762 580,49	44 714 057,50	2 379 387,39	3 669 135,60	14,97

Największą inwestycją zakończoną przez Województwo Lubuskie – Zarząd Dróg Wojewódzkich w 2023 r. była „**Budowa obwodnicy m. Podmokle Wielkie, Kosieczyn i Chlastawa w ciągu drogi wojewódzkiej nr 302 – dojazd do węzłów na autostradzie A-2 w Trzcielu oraz Nowym Tomyślu**”, której realizacja możliwa była dzięki przyznanemu dofinansowaniu w ramach RPO - Lubuskie 2020.

Inwestycja realizowana była w formule „zaprojektuj i buduj”. Przedsięwzięcie obejmowało budowę obwodnicy m. Podmokle Wielkie, Kosieczyn i Chlastawa w ciągu drogi wojewódzkiej nr 302. Wybudowana została droga woj. klasy G o dł. ok. 7,3 km o dopuszczalnym nacisku osi pojazdu 115 kN wraz z infrastrukturą towarzyszącą tj.:

- ścieżka rowerowa o nawierzchni bitumicznej, która biegnie od istniejącej ścieżki w m. Podmokle Wielkie wzdłuż obwodnicy aż do ronda w Chlastawie,
- dwa stanowiska obsługi rowerzystów
- dwa stanowiska kontroli pojazdów,
- 5 placów do zawracania na nieprzelotowych zakończeniach dróg gminnych i jezdniach dodatkowych,
- 5 dodatkowych jezdni obsługujących tereny przyległe,
- trzy zbiorniki retencyjne,
- oświetlenie drogowe.

Ponadto wybudowano skrzyżowania skanalizowane i zwykłe w ilości 4 szt. oraz rozbudowano istniejące drogi podporządkowane.

Wykonawca

- Przedsiębiorstwo Drogowe KONTRAKT Sp. z o.o. z siedzibą w Krośnie Odrzańskim.

Inżynier projektu

- PROMOST Sp. z o.o. z siedzibą w Zielonej Górze.

Lata realizacji: 2019 – 2023

Rys.10. Budowa obwodnicy m. Podmokle Wielkie, Kosieczyn i Chlastawa w ciągu drogi wojewódzkiej nr 302 - dojazd do węzłów na autostradzie A-2 w Trzcielu oraz Nowym Tomysłu

Kolejnym projektem zakończonym w 2023 r. przy udziale środków UE była „**Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 295 w m. Miodnica**”. Inwestycja obejmowała wykonanie rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 295 w km 9+995-14+189 na odcinku o długości 4,19 km oraz:

- korektę geometrii drogi wojewódzkiej;
- rozbiórkę istniejącej i wykonanie nowej konstrukcji jezdni;
- przebudowę i budowę chodników;
- budowę nowych zatok autobusowych oraz przebudowę istniejących;
- przebudowę skrzyżowań drogi wojewódzkiej z drogami gminnymi oraz powiatową;
- przebudowę/ budowę zjazdów w ciągu drogi wojewódzkiej - strona prawa i lewa;
- budowę kanalizacji deszczowej w celu poprawy warunków odwodnienia;
- wycinkę i zabezpieczeniu istniejących drzew oraz krzaków zlokalizowanych w śladzie projektowanej rozbudowy;
- wykonanie nowego oznakowania poziomego i pionowego;
- usunięcie kolizji z istniejącą infrastrukturą techniczną (oddzielne opracowania);
- rozbiórkę ogrodzeń z furtkami i bramami wjazdowymi wraz z ich odbudową na granicy pasa drogowego;
- rozbiórkę istniejących przepustów drogowych oraz budowa w ich miejscu nowych o polepszonych gabarytach;
- przebudowę istniejącego obiektu mostowego;
- budowę kanalizacji deszczowej
- budowę oświetlenia dróg i przejść dla pieszych;
- budowę zasilania znaków aktywnych;
- przebudowę istniejącej infrastruktury technicznej energetycznej i teletechnicznej w celu usunięcia kolizji.

Wykonawca

– EUROVIA POLSKA S.A. z siedzibą w m. Bielany Wrocławskie.

Lata realizacji: 2022-2023

Rys.11. Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 295 w m. Miodnica

W 2023 r. zakończono także „**Rozbudowę drogi woj. nr 278 na odc. Stare Strącze – Wschowa**” w m. Tylewice i m. Przyczyna Górna (tylko fragment miejscowości, główne zadanie obejmowało m. Tylewice) w km 86+200 – 89+685 o długości ok. 3,48 km. W dniu 30.12.2019 r. przyjęta została Uchwała nr 73/1110/19 Zarządu Województwa Lubuskiego w sprawie decyzji o przyznaniu dofinansowania na realizację projektu. Inwestycja realizowana była w formule „zaprojektuj i buduj”. W latach 2019-2021 opracowana została dokumentacja projektowa, na podstawie której wykonane zostały roboty budowlane. Końcowy odbiór robót nastąpił 21.11.2023 r.

Wykonano m.in.:

- drogę woj. klasy G o dopuszczalnym nacisku osi pojazdu 115 kN,
- przebudowę i poszerzenie nawierzchni jezdni,
- budowę i przebudowę chodnika,
- budowę ścieżki pieszo-rowerowej,
- budowę zatok autobusowych,
- budowę i przebudowę odwodnienia drogowego,
- przebudowę zjazdów,
- budowę elementów bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- przebudowę oświetlenia ulicznego,
- przebudowę istniejących sieci uzbrojenia terenu oraz wykonanie uzupełniających robót budowlanych.

Wykonawca

– Przedsiębiorstwo Budownictwa Drogowego Sp. z o.o. z siedzibą w Głogowie.

Lata realizacji – 2019 - 2023

Rys.12. Rozbudowa drogi woj. nr 278 na odc. Stare Strącze – Wschowa

I.1.3. Zadania dofinansowane dotacją od jednostek samorządu terytorialnego

Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze od wielu lat zabiega o dodatkowe środki na realizację statutowych zadań także od jednostek samorządu terytorialnego. W ostatnich latach udział Gmin i Powiatów w finansowaniu procesów dokumentacyjnych jak i inwestycyjnych realizowanych na drogach wojewódzkich odgrywa istotną rolę. W ramach zadań z poprawy bezpieczeństwa jest wiele inwestycji oczekiwanych przez lokalne społeczności. Dzięki dotacjom celowym udzielonym przez jednostki samorządu terytorialnego dla Województwa Lubuskiego możliwa była realizacja większej ilości zadań w stosunku do zadań, które mogły być wykonane tylko w ramach budżetu własnego.

W 2023 r. dotacje udzielone przez jednostki samorządu terytorialnego na dokumentację projektową, wykupy gruntów i realizację inwestycji wyniosły łącznie **4,43 mln zł.**

W 2023 r. w trakcie realizacji było 20 porozumień oraz 15 umów w sprawie udzielenia pomocy finansowej oraz rzeczowej Województwu Lubuskiemu, z czego 10 umów zostało zakończonych i rozliczonych, a 5 rozwiązanych. Ponadto zawarto 5 porozumień na powierzenie prowadzenia zadania Województwa Lubuskiego w zakresie dróg publicznych, z czego 4 są zrealizowane a 1 jest w trakcie realizacji.

TABELA NR 4. Wykaz otrzymanych w 2023 r. dotacji od JST

Lp.	JST	Nazwa zadania	Wysokość dotacji w 2023 r. [zł]	Wartość ogółem w 2023 r. [zł]
1	Gmina Sulęcín	Przebudowa polegająca na odnowie dywanikowej drogi wojewódzkiej nr 138 w miejscowości Sulęcín ul. Witosa	1 000 000,00	4 606 098,92
2	Gmina Rzepin	Budowa sygnalizacji świetlnej: Zadanie 1 - Droga wojewódzka nr 137 w m. Sulów w systemie "zaprojektuj i wybuduj"	9 532,00	179 580,00
3	Gmina Bogdaniec	Budowa sygnalizacji świetlnej: Zadanie 2 - Droga wojewódzka nr 132 w m. Jenin w systemie "zaprojektuj i wybuduj"	9 532,00	189 420,00
4	Gmina Kargowa	Opracowanie dokumentacji projektowej rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 314 w m. Kargowa w zakresie budowy ścieżki rowerowej wraz z przebudową drogi	64 698,00	129 396,00
5	Gmina Żagań o statusie miejskim	Opracowanie koncepcji wariantowej budowy ronda w Żaganiu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 296 na skrzyżowaniu ulic: Jana Pawła II, Armii Krajowej, Wojska Polskiego i Józefa Piłsudskiego wraz z uzyskaniem wymaganych uzgodnień	63 960,00	130 380,00

6	Gmina Dąbie	Opracowanie dokumentacji projektowej rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 288 w m. Dąbie w zakresie budowy ścieżki pieszo - rowerowej	32 500,00	99 873,54
7	Gmina Siedlisko	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 325 w zakresie budowy chodnika w m. Borowiec	111 000,00	232 233,96
8	Gmina Nowa Sól - Miasto	Budowa obwodnicy Nowej Soli - Etap III	3 000 000,00	20 027 210,20
9	Gmina Koźuchów	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 283 w m. Studzieniec polegająca na budowie dwóch zatok autobusowych	140 995,00	140 995,00
Razem			4 432 217,00	25 735 187,62

Ponadto Województwo Lubuskie powierzyło Gminom (Gmina Sulechów, Gmina Sława oraz Gmina Czerwieńsk) prowadzenie części zadania publicznego w zakresie dróg publicznych polegających na wykonaniu doświetlenia przejść dla pieszych. W związku z tym, Województwo przekazało Gminom ze środków budżetu własnego dotacje celowe w wysokości **78 324,00 zł** na pokrycie kosztów realizacji powierzonych zadań, których łączna kwota wyniosła **156 648,00 zł**. W roku 2023 udało się doświetlić łącznie **5** przejść dla pieszych.

TABELA NR 5. Wykaz wykonanych w 2023 roku zadań w ramach doświetlenia przejść dla pieszych dzięki dotacjom z budżetom własnego przekazanych Gminom w związku z powierzeniem prowadzenia części zadania publicznego

Lp.	Nazwa zadania	Kwota dotacji udzielonej Gminie
1	Doświetlenie przejścia dla pieszych w ciągu drogi wojewódzkiej nr 304 w m. Klępsk	Zawarta umowa z Gminą Sulechów na udzielenie pomocy finansowej. Wartość dotacji dla Gminy 22 500,00 zł
2	Doświetlenie dwóch przejść dla pieszych w ciągu drogi wojewódzkiej nr 278 w miejscowości Sława przy ul. Odrodzonego Wojska Polskiego	Zawarta umowa z Gminą Sława na udzielenie pomocy finansowej. Wartość dotacji dla Gminy 32 700,00 zł
3	Doświetlenie dwóch przejść dla pieszych w ciągu drogi wojewódzkiej nr 280 w miejscowości Płoty	Zawarta umowa z Gminą Czerwieńsk na udzielenie pomocy finansowej. Wartość dotacji dla Gminy 23 124,00 zł

I.1.4. Zadania dofinansowane środkami rezerwy subwencji ogólnej

W 2023 roku zakończono realizację **2 zadań**, na których realizację przyznano dofinansowanie ze środków Ministerstwa Infrastruktury z rezerwy subwencji ogólnej, w łącznej kwocie **2 500 00,00 zł**.

1) „Rozbiórka istniejącego i budowa nowego mostu w ciągu drogi wojewódzkiej 157 w km 0+545 w m. Sierosławice”

- Całkowita wartość zadania – **4.186.115,35 zł**, w tym:
 - Wartość robót budowlanych – 4.044.542,35 zł,
 - Wartość nadzoru inwestorskiego – 46.002,00 zł,
 - Wartość dokumentacji projektowej – 95 571,00 zł.
- Okres realizacji robót: **23.05.2023 r. – 27.12.2023 r.**
- Dofinansowanie ze środków Ministerstwa Infrastruktury z rezerwy subwencji ogólnej w kwocie **1.985.252,00 zł**.
- Środki własne budżetu województwa w kwocie **2 200 863,35 zł**.

W ramach zadania wykonano rozbudowę drogi wojewódzkiej nr 157, która polegała na rozbiórce istniejącego mostu i wybudowaniu w jego miejscu nowego mostu drogowego z drogą dla pieszych i rowerów.

Konstrukcję nowego mostu stanowią strunobetonowe belki prefabrykowane typu „T”, które zostały zespolone z żelbetową płytą. Podpory stanowią masywne przyczółki żelbetowe ze skrzydłami zatopionymi w nasypie drogowym, Przyczółki połączone są z żelbetową ławą fundamentową stanowiącą oczep dla pali, będących posadowieniem obiektu. Na obiekcie i dojazdach wykonano bariery i barieroporęcze. Na odcinkach dojazdowych przebudowana została konstrukcja nawierzchni w celu dostosowania wysokościowego do nowej niwelety obiektu.

Rys.13. Rozbiórka istniejącego i budowa nowego mostu w ciągu drogi wojewódzkiej 157 w km 0+545 w m. Sierosławice

2) „Rozbiórka istniejącego i budowa nowego przepustu zlokalizowanego w km 20+000 w ciągu drogi wojewódzkiej nr 297 na odcinku skrzyżowanie do m. Długie – m. Borowina”

- Całkowita wartość zadania – **1.414.888,96 zł**, w tym:
 - Wartość robót budowlanych – 1.382.516,59 zł,
 - Wartość nadzoru branży mostowej – 30.750,00 zł,
 - Wartość badań laboratoryjnych – 1 622,37 zł.
- Okres realizacji robót: **20.06.2023 r. – 04.12.2023 r.**
- Dofinansowanie ze środków Ministerstwa Infrastruktury z rezerwy subwencji ogólnej w kwocie **514 748,00 zł.**
- Środki własne budżetu województwa w kwocie **900 140,96 zł.**

W ramach zadania wykonano rozbiórkę istniejącego i budowę nowego przepustu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 297 w km 20+000 nad rzeką Sucha.

Wykonano nowy przepust o konstrukcji z ocynkowanych blach falistych. Całkowita długość przepustu wynosi 14,84 m. Pobocza na obiekcie zostały wykonane z kostki kamiennej. Na obiekcie i dojazdach zamontowano bariery stalowe. Skosy zostały umocnione kostką kamienną układaną na betonie. Wykonano nawierzchnię drogi o szerokości 7,0 m. Dojazdy do obiektu dostosowane zostały do szerokości jezdni na przepuscie.

Rys.14. Rozbiórka istniejącego i budowa nowego przepustu zlokalizowanego w km 20+000 w ciągu drogi wojewódzkiej nr 297 na odcinku skrzyżowanie do m. Długie – m. Borowina

Szczegółowe informacje dotyczące wydatkowania środków na realizację zadań z rezerwy subwencji ogólnej przedstawia poniższa tabela.

TABELA NR 6. Zadania zakończone w 2023 r. ze środków rezerwy subwencji ogólnej

Lp.	Nazwa zadania	Kwota środków rezerwy subwencji ogólnej [zł]	Środki własne [zł]	Ogółem wartość zadania [zł]
1	Rozbiórka istniejącego i budowa nowego mostu w ciągu drogi wojewódzkiej 157 w km 0+545 w m. Sierosławice wraz z dojazdami	1 985 252,00	2 200 863,35	4 186 115,35
2	Rozbiórka i budowa nowego przepustu zlokalizowanego w ciągu drogi wojewódzkiej nr 297 w km 20+000 na odcinku skrzyżowania do m. Długie – m. Borowina	514 748,00	900 140,96	1 414 888,96
Razem		2 500 000,00	3 101 004,31	5 601 004,31

I.1.5. Zadania dofinansowane w ramach programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem Bezpieczniej im. Władysława Stasiaka na lata 2022-2024

W ramach programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem Bezpieczniej im. Władysława Stasiaka na lata 2022-2024 zrealizowane zostały dwa zadania.

1) Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym poprzez budowę sygnalizacji świetlnej wraz z dedykowanym oświetleniem przejścia dla pieszych na drodze wojewódzkiej nr 132 w m. Jenin

- Wartość zadania wyniosła **189 420,00 zł**, w tym wartość dotacji celowej **90 603,00 zł** (ujęta dodatkowo w wydatkach na inwestycje drogowe, w ramach działu 754),
- Wartość dofinansowania Gminy Bogdaniec w kwocie **9 532,00 zł**
- Wartość wkładu własnego wyniosła **89 285,00 zł**

Przedmiotem zadania było zaprojektowanie i budowa sygnalizacji świetlnej typu ALL RED z detekcją ruchu pojazdów oraz wzbudzonej na przycisk sensoryczny bez konieczności dotyku wraz z dedykowanym oświetleniem przejścia dla pieszych na drodze wojewódzkiej nr 132, w m. Jenin, a także wyznaczenie przejścia dla pieszych w km ok. 34+355 wraz z uwzględnieniem dojścia do niego poprzez budowę nowego odcinka chodnika oraz przebudowę istniejącego.

Głównym celem zrealizowanego projektu była poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu drogowego w m. Jenin w ciągu drogi wojewódzkiej nr 132 poprzez budowę sygnalizacji świetlnej na drodze wojewódzkiej nr 132 w m. Jenin wraz z dedykowanym oświetleniem przejścia dla pieszych.

W realizacji projektu czynnie uczestniczyła Gmina Bogdaniec, która na podstawie umowy z dnia 29.11.2023 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej Województwu Lubuskiemu przez Gminę Bogdaniec na realizację zadania pn.: „Budowa sygnalizacji świetlnej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 132 w m. Jenin w systemie „zaprojektuj i wybuduj”” przekazała Województwu dotację celową w wysokości 9 532,00 zł. Dodatkowo po zakończeniu projektu Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze przy współpracy z Gminą Bogdaniec przeprowadził wśród mieszkańców m. Jenin ankietę dot. wpływu zrealizowanej inwestycji na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym w m. Jenin.

Rys.15. Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym poprzez budowę sygnalizacji świetlnej wraz z dedykowanym oświetleniem przejścia dla pieszych na drodze wojewódzkiej nr 132 w m. Jenin

2) Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym poprzez budowę sygnalizacji świetlnej wraz z dedykowanym oświetleniem przejścia dla pieszych na drodze wojewódzkiej nr 137 w m. Sułów

- Wartość zadania wyniosła **179 580,00 zł**, w tym wartość dotacji celowej **94 983,00 zł** (ujęta dodatkowo w wydatkach na inwestycje drogowe, w ramach działu 754),
- Wartość dofinansowania Gminy Rzepin w kwocie **9 532,00 zł**,
- Wartość wkładu własnego wyniosła **75 065,00 zł**.

Przedmiotem projektu było zaprojektowanie i budowa sygnalizacji świetlnej typu ALL RED z detekcją ruchu pojazdów oraz wzbudzonej na przyciski z sensorem bez konieczności dotyku wraz z dedykowanym oświetleniem przejścia dla pieszych na drodze wojewódzkiej nr 137 w m. Sułów (gmina Rzepin, powiat słubicki). W ramach zadania wykonana została także modernizacja oznakowania poziomego i pionowego.

Głównym celem zrealizowanego projektu była poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu drogowego w m. Sułów w ciągu drogi wojewódzkiej nr 137 poprzez budowę sygnalizacji świetlnej na drodze wojewódzkiej nr 137 w m. Sułów wraz z dedykowanym oświetleniem przejścia dla pieszych.

W realizacji projektu czynnie uczestniczyła Gmina Rzepin, która na podstawie umowy z dnia 15.12.2023 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej Województwu Lubuskiemu przez Gminę Rzepin na realizację zadania pn.: „Budowa sygnalizacji świetlnej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 137 w m. Sułów w systemie „zaprojektuj i wybuduj” przekazała Województwu dotację celową w wysokości 9 532,00 zł. Dodatkowo po zakończeniu projektu Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze przy współpracy z Urzędem Miejski w Rzepinie oraz Sołectwem Sułów przeprowadził wśród mieszkańców m. Sułów ankietę dot. wpływu zrealizowanej inwestycji na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym w m. Sułów.

Rys.16. Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym poprzez budowę sygnalizacji świetlnej wraz z dedykowanym oświetleniem przejścia dla pieszych na drodze wojewódzkiej nr 137 w m. Sułów

Informacje dotyczące wydatkowania środków na realizację zadania z programu „Razem bezpieczniej” przedstawia poniższa tabela.

TABELA NR 7. Zadania zakończone w 2023 r. ze środków w ramach "Programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem Bezpieczniej im. Władysława Stasiaka na lata 2022-2024"

Lp.	Nazwa zadania	Kwota dofinansowania [zł]	Dofinansowanie JST [zł]	Środki własne [zł]	Ogółem wartość zadania [zł]
1	Budowa sygnalizacji świetlnej: Zadanie 1 - Droga wojewódzka nr 137 w m. Sułów w systemie "zaprojektuj i wybuduj"	94 983,00	9 532,00	75 065,00	179 580,00
2	Budowa sygnalizacji świetlnej: Zadanie 2 - Droga wojewódzka nr 132 w m. Jenin w systemie "zaprojektuj i wybuduj"	90 603,00	9 532,00	89 285,00	189 420,00
Razem		185 586,00	19 064,00	164 350,00	369 000,00

I.I.6. Zadanie dofinansowane środkami rządowego Programu Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Drogowej – Mosty dla Regionów

Kolejnym źródłem finansowania, w ramach którego w 2023 roku realizowane były zadania jest rządowy Program Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Drogowej – Mosty dla Regionów, dotyczący przygotowania dokumentacji niezbędnej do realizacji zadań polegających na budowie przepraw mostowych wraz z niezbędnymi dojazdami.

I. Budowa mostu przez rzekę Odrę wraz z budową nowego przebiegu drogi wojewódzkiej nr 281 w m. Pomorsko

Obecnie dla zadania opracowywana jest dokumentacja projektowa, dofinansowana w ramach Rządowego Programu Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Drogowej – Mosty dla Regionów. Umowa na dofinansowanie zadania zawarta została **29.12.2020 r.** Program ten polega na dofinansowaniu w wysokości 80% kosztów przygotowania dokumentacji niezbędnej do realizacji zadania polegającego na budowie przeprawy mostowej wraz z niezbędnymi drogami dojazdowymi.

- Wartość projektu wynosi – **2.126.716,15 zł**, obejmuje:
 - **Etap I** – koncepcja programowa zakończona w 2022 r. kwotą 330.916,15 zł,
 - **Etap II** – dokumentacja projektowa – umowa zawarta 09.11.2022 r. na kwotę 1.795.800,00 zł, planowany termin zakończenia opracowania – IV kwartał 2024 r.
- Wnioskowana kwota dofinansowania – **1.701.372,64 zł** (80% wartości zadania).

Natomiast budowa mostu możliwa będzie ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na zadania mostowe. Jednakże rozpoczęcie inwestycji uzależnione jest od terminu uzyskania decyzji zezwalającej na realizację inwestycji drogowej (ZRID) oraz możliwości pozyskania dofinansowania ze środków RFRD. W przypadku uzyskania Decyzji ZRID do końca I kwartału 2024 r., co jest uzależnione od wielu czynników, Województwo Lubuskie złoży wniosek o dofinansowanie do końca marca 2024 r. Następnie w przypadku przyznania dofinansowania, możliwe będzie rozpoczęcie procedury przetargowej oraz podpisanie umowy z Wykonawcą robót z początkiem 2025 r. i terminem zakończenia w 2027 roku.

W ramach inwestycji planowana jest budowa mostu o długości ok. 430 m przez rzekę Odrę, która umożliwi wyeliminowanie promu, jako przeprawy międzybrzegowej wraz z budową odcinka drogi o długości ok. 5 km. Planuje się, że przeprawa mostowa w m. Pomorsko umożliwi ruch pojazdów ciężarowych, osobowych, pieszych i rowerzystów. Początek nowego odcinka drogi będzie zlokalizowany pomiędzy miejscowościami: Pomorsko i Brody w ciągu DW 278, dzięki czemu droga bezpośrednio posłuży obu miejscowościom, a koniec będzie się wpinał do DW 279.

II. Rozbiórka istniejącego i budowa nowego mostu nad rzeką Noteć w ciągu drogi wojewódzkiej nr 157 Zwierzyn – Goszczanowo w m. Gościmiec

- Umowa na dofinansowanie zadania została podpisana **24.06.2021 r.**
- Wartość projektu wyniosła - **439.483,09 zł.**
- W 2021 r. wykonano **ETAP I** tj. koncepcję oraz uzyskano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia na kwotę **55 165,50 zł** (w tym: 44 132,00 zł – dofinansowanie; 11 033,50 zł – wkład własny).
- W 2023 r. wykonano **ETAP II** tj. dokumentację projektową wraz z uzyskaniem decyzji ZRID na kwotę **384.317,59 zł** (w tym: 250.870,00 zł – dofinansowanie; 133.447,59 zł – wkład własny).
- Termin zakończenia dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem decyzji ZRID: 30.06.2023 r.

Zakres inwestycji obejmuje budowę przeprawy mostowej w nowej lokalizacji przez rzekę Noteć o długości ok 160 m, wraz z budową niezbędnych dojazdów, które będą dowiązane do istniejącej drogi wojewódzkiej nr 157.

Budowa nowego mostu o normatywnych parametrach zapewni bezpieczeństwo użytkownikom ruchu drogowego. Ciągłość ruchu podczas realizacji zadania będzie zachowana przy wykorzystaniu istniejącego obiektu. Po zakończeniu budowy istniejący most zostanie rozebrany.

TABELA NR 8. Zadanie realizowane w 2023 roku ze środków rządowego Programu Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Drogowej – Mosty dla Regionów

Lp.	Nazwa zadania	Kwota dofinansowania dotacją celową budżetu państwa	Środki własne [zł]	Ogółem wartość zadania [zł]
1	Rozbiórka istniejącego i budowa nowego mostu nad rzeką Noteć w ciągu drogi wojewódzkiej nr 157 Zwierzyn – Goszczanowo w m. Gościmiec	250 870,00	133 447,59	384 317,59
Razem		250 870,00	133 447,59	384 317,59

I.I.7 Zadania dofinansowane ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg

ZAKOŃCZONE W 2023 ROKU:

1). Budowa mostu na rz. Brzeźnica z dojazdami w ciągu drogi wojewódzkiej nr 295 w okolicy m. Nowogród Bobrzański

- Umowa na roboty budowlane podpisana w dniu **06.12.2021 r.**
- Termin realizacji robót budowlanych w dniu: **27.09.2023 r.**
- Całkowita wartość inwestycji: **19.536.396,99 zł**, w tym:
 - Całkowita wartość dokumentacji projektowej: 273.449,76 zł
 - Całkowita wartość robót budowlanych: 17.726.595,73 zł
 - Całkowita wartość nadzoru inwestorskiego i autorskiego: 514.272,84 zł
 - Całkowite koszty okołokontraktowe: 420,66 zł
 - Całkowita wartość nabycia nieruchomości: 1.021.658,00 zł
- W 2023 r. wydatkowano środki w wysokości **5.284.750,15 zł**, w tym:
 - roboty budowlane: 4.286.496,70 zł
 - nadzór inwestorski i autorski: 194.798,79 zł
 - nabycie nieruchomości: 803.034,00 zł
 - koszty okołokontraktowe: 420,66 zł

W ramach zadania wybudowano nowy obiekt mostowego przez rzekę Brzeźnica w nowym układzie drogi wojewódzkiej nr 295.

Wykonano nowy most o długości całkowitej (ze skrzydłami) ok 94,34 m wraz z dojazdami. Nowy most to konstrukcja trójprzęsłowa, masywna. Ustrój nośny obiektu stanowi konstrukcja belkowo-płytowa z dźwigarów strunobetonowych prefabrykowanych typu

T zespolonych z płytą żelbetową. Przyczółki oraz skrzydła obiektu to konstrukcje masywne, żelbetowe.

W ramach inwestycji wybudowane zostały również nowe przepusty drogowe oraz przepusty pod zjazdami, przebudowane zostały skrzyżowania z drogami gminnymi, sieć telekomunikacyjna i energetyczna, została również wykonana kanalizacja deszczowa oraz odcinek oświetlenia drogowego. Odwodnienie powierzchniowe odbywa się po istniejących, przebudowywanych i nowych rowach przydrożnych. Wykonano także budowę i przebudowę zjazdów publicznych i indywidualnych, wykonane zostały dwie zatoki autobusowe.

Rys.17. Budowa mostu na rz. Brzeźnica z dojazdami w ciągu drogi wojewódzkiej nr 295 w okolicy m. Nowogród Bobrzański

2). Budowa nowego mostu w km 32+864 na drodze wojewódzkiej nr 296 na rz. Czarna w m. Żaganiec

- Umowa na roboty budowlane podpisana w dniu **18.07.2022 r.**
- Termin realizacji robót budowlanych w dniu: **05.10.2023 r.**
- Całkowita wartość inwestycji: **7.042.974,64 zł**, w tym:
 - Całkowita wartość dokumentacji projektowej: 117.096,00 zł
 - Całkowita wartość robót budowlanych: 6.752.875,47 zł
 - Całkowita wartość nadzoru inwestorskiego: 166.946,14 zł
 - Całkowite koszty okołokontraktowe: 4.396,03 zł
 - Całkowita wartość nabycia nieruchomości: 1.661,00 zł
- W 2023 r. wydatkowano środki w wysokości **5.564.808,90 zł**, w tym:
 - roboty budowlane: 5.424.306,96 zł
 - nadzór inwestorski: 140.501,94 zł

W ramach zadania wykonano rozbiórkę istniejącego mostu, w miejsce którego wzniesiona została nowa konstrukcja żelbetowa. Przebudowane zostały również drogi dojazdowe w celu ich nawiązania sytuacyjno-wysokościowego do nowej konstrukcji obiektu.

Wykonano jednoprzęsłowy most o konstrukcji belki wolnopodpartej. Konstrukcję mostu stanowią strunobetonowe belki prefabrykowane typu „T”, które zostały zespolone z żelbetową płytą. Podpory stanowią masywne przyczółki żelbetowe ze skrzydłami zatopionymi w nasypie drogowym. Przyczółki zostały połączone z żelbetową ławą fundamentową stanowiącą oczep dla pali, będących posadowieniem obiektu. Na obiekcie

i dojazdach wykonano montaż systemu barier i barieroporęczy. Jezdnia w obrębie obiektu ograniczona została krawężnikami kamiennymi. Na obiekcie wykonano chodnik w ramach drogi dla pieszych.

Rys.18. Budowa nowego mostu w km 32+864 na drodze wojewódzkiej nr 296 na rz. Czarna w m. Żaganiec

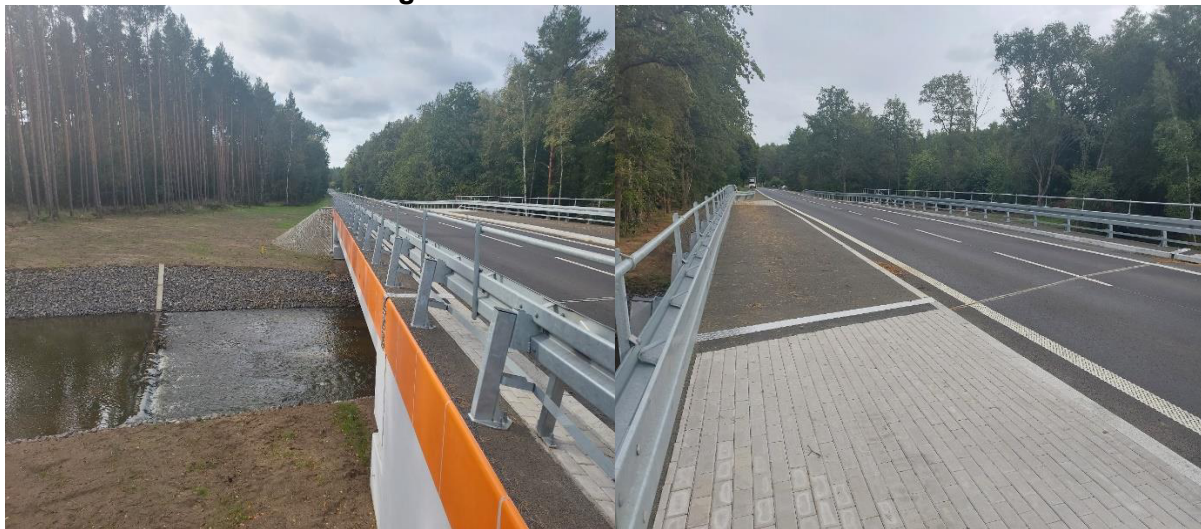

TABELA NR 9. Zadania realizowane w 2023 roku ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg

Lp.	Nazwa zadania	Środki RFRD
1	Budowa mostu na rz. Brzeźnica z dojazdami w ciągu drogi wojewódzkiej nr 295 w okolicy m. Nowogród Bobrzański	5 284 750,15
2	Budowa nowego mostu w km 32+864 na drodze wojewódzkiej nr 296 na rz. Czarna w m. Żaganiec	5 564 808,90
Razem		10 849 559,05

ZADANIA W TRAKCIE REALIZACJI:

3). Budowa mostów wraz z dojazdami w ciągu drogi wojewódzkiej nr 138 w miejscowości Ostrów w km 16+589 i km 16+780

- umowa o udzielenie finansowania ze środków RFRD została podpisana dnia **31.03.2022 r.** (dofinansowanie 100%)
- dnia **17.11.2022 r.** została zawarta umowa na opracowanie dokumentacji projektowej na kwotę **0,36 mln zł** z terminem opracowania do **17.05.2024 r.**
- lata realizacji projektu – **2022-2025**
- wartość realizacji projektu – **8,42 mln zł**

Przedsięwzięcie przewiduje opracowanie koncepcji oraz kompleksowej dokumentacji projektowej budowy nowych obiektów inżynierskich (2 obiekty mostowe i przepust) oraz przebudowę/rozbudowę drogi wojewódzkiej nr 138 w miejscowości Ostrów.

W 2023 r. nie poniesiono wydatków.

4). Budowa nowego mostu wraz z dojazdami w ciągu drogi wojewódzkiej nr 276 w okolicy miejscowości Radnica

- umowa o udzielenie finansowania ze środków RFRD została podpisana dnia **26.09.2023 r.**
- dofinansowanie 100%
- dnia **26.10.2023 r.** została zawarta umowa z wykonawcą dokumentacji projektowej o wartości 78.597,00 zł.
- lata realizacji projektu – **2023-2026**
- wartość realizacji projektu – **4,29 mln zł**

Przedsięwzięcie przewiduje opracowanie koncepcji oraz kompleksowej dokumentacji projektowej budowy nowego obiektu inżynierskiego oraz przebudowę/rozbudowę drogi wojewódzkiej nr 276 w okolicy miejscowości Radnica.

W 2023 r. nie poniesiono wydatków.

5). Budowa nowego mostu wraz z dojazdami w ciągu drogi wojewódzkiej nr 137 w miejscowości Sulęcín

- umowa o udzielenie finansowania ze środków RFRD została podpisana dnia **26.09.2023 r.**
- dofinansowanie 100%
- dnia **26.10.2023 r.** została zawarta umowa z wykonawcą dokumentacji projektowej o wartości 190.650,00 zł
- lata realizacji projektu – **2023-2026**
- wartość realizacji projektu – **5,31 mln zł**

Przedsięwzięcie przewiduje opracowanie koncepcji oraz kompleksowej dokumentacji projektowej budowy nowego obiektu inżynierskiego oraz przebudowę/rozbudowę drogi wojewódzkiej nr 137 w miejscowości Sulęcín.

W 2023 r. nie poniesiono wydatków.

I.I.8 Zadania dofinansowane ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg z przeznaczeniem na zadania obwodnicowe

1) Budowa obwodnicy m. Nowa Sól – etap III

- Szacunkowy koszt realizacji zadania z wniosku o dofinansowanie **46 125 000,00 zł**, w tym:
 - dofinansowanie RFRD (50%) – 23 062 500,00 zł,
 - dofinansowanie Gmina Nowa Sól – Miasto – 8 000 000,00 zł,
 - wkład własny - 15 062 500,00 zł
- Dnia **04.08.2022 r.** została podpisana umowa z Ministerstwem Infrastruktury o udzielenie dofinansowania ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.
- Dnia 15.11.2022 r. podpisano umowę z Wykonawcą robót budowlanych o wartości **35,96 mln zł**, planowany termin zakończenia **30.09.2024 r.**
- Dnia 13.01.2023 r. zawarto umowę z Inżynierem projektu o wartości 0,87 mln zł, planowany termin zakończenia umowy **31.10.2024 r.**
- Dnia 14.04.2023 r. zawarto umowę na pełnienie nadzoru o wartości 0,16 mln zł, planowany termin zakończenia umowy **31.10.2024 r.**
- W 2023 r. wydatkowano środki w wysokości **20 027 210,20 zł**, w tym:
 - roboty budowlane: 19.489.343,98 zł
 - pełnienie nadzoru nad realizacją projektu: 416.561,02 zł
 - pełnienie nadzoru autorskiego: 94.095,00 zł
 - koszty niekwalifikowalne: 27.210,20 zł
- W 2023 roku dofinansowanie ze środków RFRD wyniosło **9 999 999,98 zł**.

2) Budowa obwodnicy m. Drezdenko – Etap IV

- Szacunkowy koszt realizacji zadania z wniosku o dofinansowanie **119 925 000,00 zł**, w tym:
 - dofinansowanie z RFRD (50%) – 59 962 500,00 zł
 - dofinansowanie Gminy Drezdenko – 8 000 000,00 zł
 - wkład własny – 51 962 500,00 zł
- Dnia **05.06.2023 r.** została podpisana umowa o udzielenie dofinansowania ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.
- Dnia **04.12.2023 r.** podpisano umowę z Wykonawcą robót budowlanych, na wartość **108,46 mln zł** z planowanym terminem zakończenia **04.10.2026 r.**
- Realizacja zadania planowana w latach **2023 – 2026**
- W 2023 r. nie poniesiono wydatków.

Informacje dotyczące wydatkowania w 2023 roku środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg z przeznaczeniem na zadania obwodnicowe przedstawia poniższa tabela.

TABELA NR 10. Zadania realizowane w 2023 r. ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg z przeznaczeniem na zadania obwodnicowe

Lp.	Nazwa zadania	Kwota dofinansowania/ Środki RFRD	Dofinansowanie JST	Środki własne [zł]	Ogółem wartość zadania [zł]
1	Budowa obwodnicy Nowej Soli - Etap III	9 999 999,98	3 000 000,00	7 027 210,22	20 027 210,20
Razem		9 999 999,98	3 000 000,00	7 027 210,22	20 027 210,20

I.I.9. Zestawienie środków finansowych pozyskanych w 2023 r. ze źródeł zewnętrznych

Największym źródłem środków zewnętrznych były środki otrzymane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020, które stanowiły około 62,53 % otrzymanego dofinansowania. Wsparcie finansowe samorządów lokalnych oraz funduszy Unii Europejskiej i budżetu państwa pozwalają na realizację większej ilości zadań oraz w szerszym zakresie. Pozyskane środki umożliwiły realizację zadań, które nie byłyby możliwe do wykonania z budżetu własnego. Podział i wysokość otrzymanego dofinansowania ogółem w 2023 r. przedstawia **TABELA NR 11**.

TABELA NR 11. Zestawienie środków finansowych pozyskanych w 2023 r. ze źródeł zewnętrznych

Źródło dofinansowania	Otrzymane dofinansowanie w zł
Regionalny Program Operacyjny - Lubuskie 2020, w tym:	47 093 444,89
• środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego	44 714 057,50
• budżet państwa	2 379 387,39
Jednostki samorządu terytorialnego	4 432 217,00
Środki z rezerwy subwencji ogólnej	2 500 000,00
Środki z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg	10 849 559,05
Środki z Rządowego Programu Uzupełnienia Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Drogowej - Mosty dla Regionów	250 870,00
Środki z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na zadania obwodnicowe	9 999 999,98
Środki z Programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem Bezpieczniej im. Władysława Stasiaka na lata 2022-2024	185 586,00
Razem	75 311 676,92

I.I.10. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg - zadania mostowe

W styczniu 2023 r. ogłoszony został nabór wniosków o dofinansowanie zadań mostowych z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, z przeznaczeniem na realizację budowy mostów, dla których udzielono dofinansowania kosztów przygotowania inwestycji w ramach Programu Mosty dla Regionów. W związku z zakończeniem prac nad dokumentacją projektową dla zadania **Rozbiórka istniejącego i budowa nowego mostu nad rzeką Noteć w ciągu drogi wojewódzkiej nr 157 Zwierzyn – Goszczanowo w m. Gościmiec**, dnia 30.03.2023 r. Województwo Lubuskie złożyło w Ministerstwie Infrastruktury wniosek o dofinansowanie. Lista zadań mostowych do dofinansowania została zatwierdzona dnia 15.06.2023 r. przez Ministra Infrastruktury.

- umowa o dofinansowanie została podpisana 04.10.2023 r.
- planowane lata realizacji zadania 2024-2025,
- finansowanie:
 - całkowita wartość zadania 44,20 mln zł,
 - kwota dofinansowania RFRD (80%) 35,36 mln zł,
 - wkład własny WL (20%) – 8,84 mln zł.

W ramach projektu wykonany zostanie most nad rzeką Noteć i obiekt nad terenem zalewowym, budowa ścieżki pieszko-rowerowej na moście i dojazdach + rezerwa terenu, budowa chodników, zjazdów, budowa i przebudowa drogi gminnej, budowa oświetlenia.

- Długość mostu ze skrzydłami dł. 161,85 m.
- Długość dojazdów 910 m.

I.I.11. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg - zadania wojewódzkie

Dnia 03.03.2023 r. ogłoszony został nabór wniosków o dofinansowanie **zadań wojewódzkich ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg**. Przedmiotem dofinansowania były inwestycje dotyczące poprawy bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu, polegające w szczególności na budowie lub przebudowie: dróg dla pieszych, dróg dla pieszych i rowerów, dróg dla rowerów, przejść dla pieszych, przejazdów dla rowerów oraz peronów przystankowych wraz z dojściami do tych peronów – na drogach wojewódzkich.

W ramach naboru możliwe było złożenie tylko jednego wniosku, jednakże można w nim było ująć więcej niż jeden odcinek drogi. W związku z tym, Województwo Lubuskie w dniu **03.04.2023 r.** złożyło do Ministerstwa Infrastruktury wniosek o dofinansowanie

dla projektu: „Poprawa bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu na sieci dróg wojewódzkich województwa lubuskiego” obejmującego realizację 12 inwestycji o łącznej wartości **20.000.000 zł** i wnioskowanym dofinansowaniu **10.000.000 zł** (50%) tj.:

- 1) Budowa sygnalizacji świetlnej na drodze wojewódzkiej nr 130 w m. Baczyna. Szacunkowa wartość 300 tys. zł.
- 2) Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 134 na odcinku od drogi krajowej nr 29 do miejscowości Urad w zakresie budowy ścieżki rowerowej. Szacunkowa wartość 2,30 mln zł.
- 3) Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 137 na odcinku w ok. km 96+355 - 99+647 w zakresie budowy chodnika od ośrodka pomocy społecznej w m. Jasieniec do m. Trzciel. Szacunkowa wartość 5,20 mln zł.
- 4) Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 137 w m. Kunowice w zakresie budowy drogi dla rowerów oraz sygnalizacji świetlnej. Szacunkowa wartość 1,00 mln zł.
- 5) Rozbudowa drogi woj. nr 158 w m. Wawrów w zakresie budowy sygnalizacji świetlnej. Szacunkowa wartość 500 tys. zł.
- 6) Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 279 w m. Leśniów Wielki w zakresie budowy ścieżki pieszko-rowerowej (43+378 – 43+704). Szacunkowa wartość 3,50 mln zł.
- 7) Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 279 w m. Leśniów Wielki w zakresie budowy chodnika w km (43+965÷44+270). Szacunkowa wartość 700 tys. zł.
- 8) Budowa chodnika na odcinku od km 43+969 do km 44+246 na długości Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 283 w m. Studzieniec od ok. km 17+795,70 do ok. km 18+088 polegająca na budowie dwóch zatok autobusowych. Szacunkowa wartość 3,30 mln zł.
- 9) Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 288 w m. Dąbie w zakresie budowy ścieżki pieszko-rowerowej. Szacunkowa wartość 600 tys. zł.
- 10) Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 295 w zakresie budowy chodnika w m. Gorzupia Dolna. Szacunkowa wartość 800 tys. zł.
- 11) Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 300 w m. Iłowa (ul. Borowska) w zakresie budowy chodnika. Szacunkowa wartość 900 tys. zł.
- 12) Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 324 w m. Dryżyna w zakresie budowy chodnika (km 4+080÷4+460). Szacunkowa wartość 900 tys. zł.

Dnia **29.09.2023 r.** na stronie Ministerstwa Infrastruktury pojawiła się informacja o rozstrzygnięciu naboru z RFRD na zadania wojewódzkie, w ramach którego Województwo Lubuskie otrzymało dofinansowanie. Umowa o dofinansowanie została podpisana **14.02.2024 r.** Realizacja zadań zaplanowana została do III kwartału 2025 r.

I.I.12. Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych

Dnia 26.06.2023 r. uruchomiona została przez Bank Gospodarstwa Krajowego siódma edycja naboru wniosków o dofinansowanie z **Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych (Rozwój Stref Przemysłowych)**. Jednostki mogły złożyć maksymalnie 2 wnioski w limitach nieprzekraczających 100.000.000,00 zł oraz 250.000.000,00 zł, natomiast maksymalne bezzwrotne dofinansowanie wynosiło 98% wartości inwestycji.

W związku z tym, że założenia siódmego naboru były takie jak w naborze piątym ogłoszonym w lipcu 2022 r. i dotyczyły również budowy czy modernizacji stref inwestycyjnych, została podjęta decyzja o ponownym złożeniu wniosków na dwa wcześniej wytypowane zadania:

1) Połączenie Terenów Aktywności Gospodarczej Gminy Babimost z drogą krajową nr 32 poprzez budowę drogi woj. nr 304

- szacunkowa wartość projektu 105.000.000,00 zł,
- wartość dofinansowania 100.000.000,00 zł,
- wkład własny 5.000.000,00 zł.

2) Uzupełnienie dostępności komunikacyjnej Lubuskiego Parku Przemysłowo – Technologicznego.

- szacunkowa wartość projektu 140.000.000,00 zł,
- wartość dofinansowania 137.200.000,00 zł,
- wkład własny 2.800.000,00 zł.

Dnia 04.10.2023 r. ogłoszone zostały wyniki naboru wniosków jednakże na złożone projekty nie przyznano dofinansowania.

I.II. UTRZYMANIE DRÓG I MOSTÓW

Do zadań Zarządu Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze należy także utrzymanie dróg i obiektów inżynierskich. W związku z tym, na drogach wojewódzkich prowadzone są prace konserwacyjne, porządkowe i inne, mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa, komfortu i płynności ruchu. Jest to o tyle istotne, że obowiązek realizacji tych działań wynika bezpośrednio z ustawy o drogach publicznych oraz innych uregulowań prawnych określających obowiązki zarządcy drogi.

W ramach bieżącego utrzymania dróg wykonywane są między innymi:

- naprawy i konserwacje bieżące nawierzchni jezdni, zatok autobusowych, dróg dla pieszych oraz dróg dla rowerów,

- zadania w zakresie inżynierii ruchu w tym: uzupełnianie oznakowania pionowego i poziomego, utrzymanie sygnalizacji świetlnych, utrzymanie urządzeń bezpieczeństwa ruchu (bariery ochronne, lustra, poręcze itp.),
- utrzymanie zieleni przydrożnej (usuwanie drzew rosnących w trójkątach widoczności, suchych i rosnących w skrajni drogowej, nasadzanie drzew, koszenie pasów drogowych),
- utrzymanie 123 mostów o łącznej długości 4,09 km,
- utrzymanie 29 wiaduktów o łącznej długości ok. 343 m,
- utrzymanie 8 kładek dla pieszych o łącznej długości 77,31 m,
- utrzymanie 825 przepustów,
- utrzymanie 3 przepraw promowych (Pomorsko, Brody, Połębko),
- konserwacja rowów przydrożnych oraz regulacja i pielęgnacja poboczy,
- utrzymanie kanalizacji deszczowych w tym czyszczenie wpustów ulicznych, separatorów, osadników oraz ponoszenie opłat wynikających z ustawy Prawo wodne,
- usuwanie truchła z pasów drogowych,
- usuwanie zanieczyszczeń po wypadkach,
- łagodzenie skutków wynikających z warunków pogodowych w okresie zimy polegające na odśnieżaniu i zwalczaniu śliskości zimowej,
- utrzymanie czystości na drogach.

Poniższa tabela przedstawia rzeczowe wykonanie niektórych prac decydujących o stanie bezpieczeństwa w ruchu drogowym w 2023 roku.

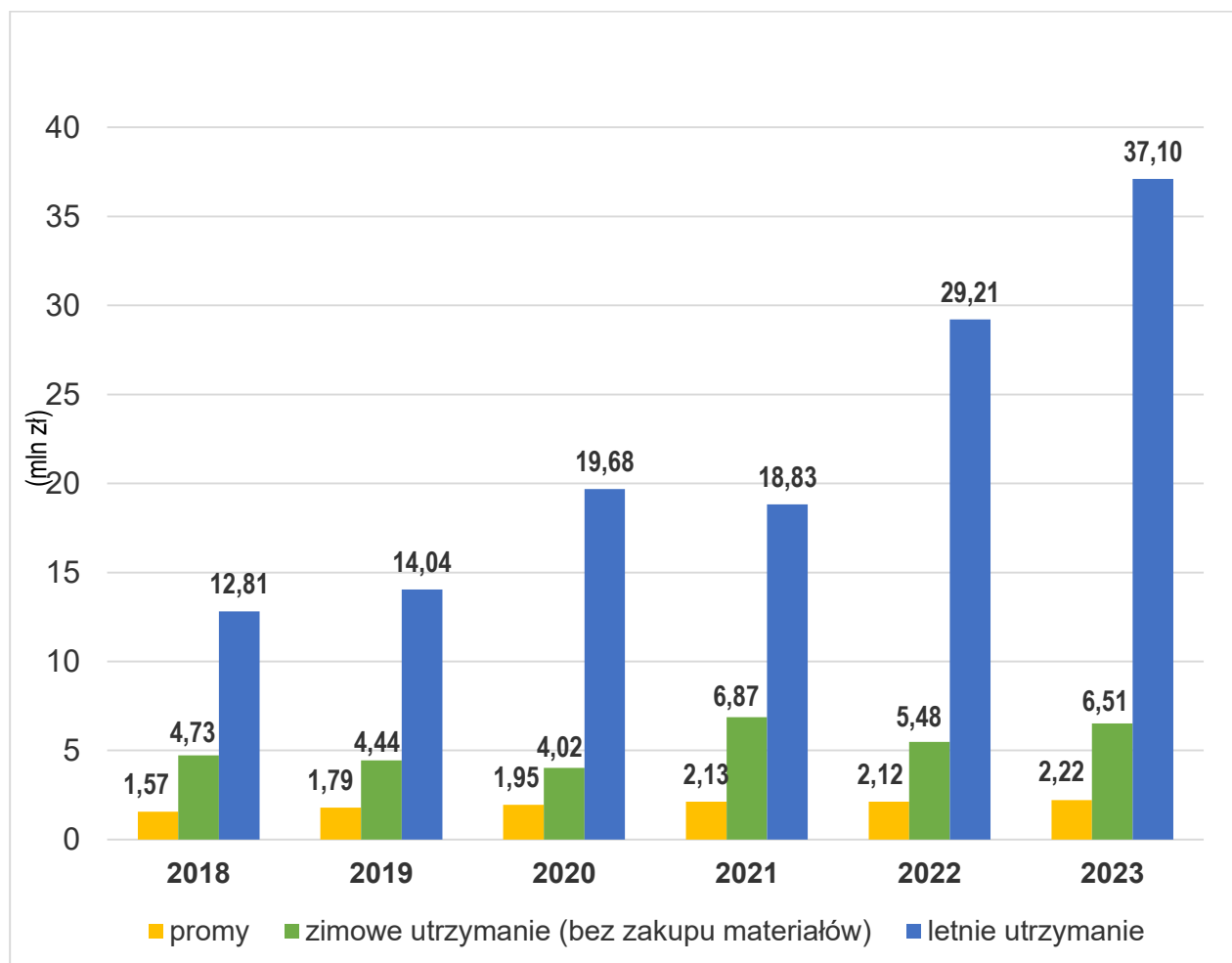
TABELA NR 12. Wykonanie rzeczowe z zakresu bieżącego utrzymania dróg woj. w 2023 r.

Nazwa zadania	Jedn. miary	razem
utrzymanie zieleni		
- usuwanie drzew	szt.	772
- usuwanie drzew zagrażających bezp.	szt.	615
- nasadzenia	szt.	455
- prześwietlenie drzew	szt.	2 197
- wiatrolomy	szt.	82
- koszenie poboczy	m ²	18 758 208
- usuwanie krzaków	m ²	780 640
- pielęgnacja żywopłotów	m ²	4 705
oznakowanie pionowe		
- montaż nowych znaków	szt.	1 555
- naprawa, prostowanie, przestawianie znaków	szt.	6 264

oznakowanie poziome	m ²	164 613
urządzenia bezpieczeństwa ruchu		
- bariery łańcuchowe, ogrodzenia i inne	mb	342
- uzupełnianie, naprawa, malowanie barier	mb	197
- bariery energochłonne – montaż	mb	1 474
- bariery energochłonne – demontaż	mb	1 251
- ustawienie słupków prowadzących	szt.	5 711
- prostowanie, naprawa słupków prowadzących	szt.	3 210
- mycie słupków prowadz., znaków drogowych	szt.	23 559
- montaż luster drogowych	szt.	31
remonty częściowe jezdni	m ²	64 789
roboty nawierzchniowe bitumiczne (frezowanie, profilowanie masą)	m ²	150 582
chodniki, stanowiska postojowe	m ²	10 141
odwodnienie, rowy, kanalizacja		
- konserwacja rowów	mb	19 957
- czyszczenie studzienek i wpustów	szt.	3 768
- konserwacja kanalizacji deszczowej	mb	12 889
- naprawa wpustów, studzienek, przykanalików	szt.	307
konserwacja poboczy	mb	278 815
zimowe utrzymanie dróg		
- zakup soli	t	7 810
- zużycie soli	t	5 559
- zakup kruszywa	t	1 284
- zużycie kruszywa	t	3 262
usługi sprzętowe i transportowe		
- dyżur	h	9 840
- praca	h	4 846
utrzymanie przepustów	mb	1 196
długość wyremontowanych odcinków dróg		
nawierzchnia	m ²	75 902,80
chodnik	m ²	215,00

Poniższy wykres przedstawia zestawienie kosztów poniesionych na bieżące utrzymanie dróg i mostów w latach 2018 - 2023.

Rys.19. Koszty bieżącego utrzymania dróg i mostów w latach 2018 – 2023 (w mln zł)

Wszystkie działania z zakresu bieżącego utrzymania mają na celu wydłużenie okresu trwałości dróg i drogowych obiektów inżynierskich oraz decydują o stanie bezpieczeństwa ruchu drogowego. Zaniechanie tych działań bądź wykonywanie ich w niewystarczającym zakresie skutkuje przyspieszoną degradacją i koniecznością wykonania wielokrotnie droższych remontów, a w konsekwencji koniecznością przeprowadzenia zadań inwestycyjnych. Wskazać należy, że brak podjęcia ww. działań może mieć wpływ na pogorszenie bezpieczeństwa uczestników ruchu. Zakres prac utrzymaniowych z uwagi na corocznie zwiększające się potrzeby i ilość wniosków napływających od samorządów i mieszkańców dotyczących bieżącego utrzymania dróg wojewódzkich przy jednoczesnym dysponowaniu określonymi środkami finansowymi realizowany jest głównie w zakresie decydującym o bezpieczeństwie użytkowników.

W ramach bieżącego utrzymania dróg wykonywane są również prace remontowe nawierzchni dróg, chodników i poboczy.

Łączne koszty zadań bieżącego utrzymania w 2023 roku wyniosły **61,60 mln zł**.

TABELA NR 13. Zestawienie nakładów i efektów w zakresie remontów dróg i mostów zrealizowanych w 2023 r.

Lp.	Nazwa zadania	Osiągnięty rezultat [km]	Ogółem wartość zadania w zł.
Zadania drogowe zrealizowane w 2023 roku			
1.	Remont drogi wojewódzkiej nr 138 na odc. Połębko - Chlebowo	0,65	715 137,18
2.	Remont drogi woj. nr 139 km 14+400 - 15+200 na odcinku Kowalów - Drzeńsko	0,8	884 615,19
3.	Remont drogi wojewódzkiej nr 155 na odcinkach od km 0+384 do km 1+130 i od km 3+200 do km 5+977	3,523	2 130 099,93
4.	Remont drogi wojewódzkiej nr 156 na odcinku Strzelce Krajeńskie - granica województwa	1,18	1 093 943,70
5.	Remont drogi woj. nr 176	1,725	1 054 257,21
6.	Remont drogi woj. nr 279 na odc. Leśniów - Nietków	0,663	1 165 343,76
7.	Remont drogi wojewódzkiej nr 283 w m. Lasocin	0,955	1 422 745,37
8.	Remont drogi wojewódzkiej nr 285 Gubin, ul. Śląska	0,898	2 447 582,24
9.	Remont drogi woj. nr 285 na odc. Sadzarzewice - Grabice	0,855	604 752,98
10.	Remont chodnika w ciągu drogi woj. nr 287 w m. Lubsko ul. Wrocławska	0,52	300 873,38
11.	Remont drogi woj. nr 300 w m. Gozdnicza km 9+929 - 10+822	0,893	1 079 610,05
12.	Remont drogi woj. nr 304 Babimost – Podmokle Wielkie	0,593	749 382,06
Razem zadania drogowe		13,255	13 648 343,05
Zadania mostowe zrealizowane w 2023 roku			
1.	Remont obiektu mostowego w ciągu drogi wojewódzkiej nr 155 w km 1+119 w m. Stare Kurowo	—	824 533,39
2.	Odtworzenie oświetlenia wewnątrz skrzynki obiektu mostowego oraz otworzenie zasilania stacji zmiennej treści na obiekcie mostowym w ciągu drogi wojewódzkiej nr 282 w okolicy m. Milsko	—	68 880,00
3.	Wykonanie i montaż elementów zabezpieczających dostęp do skrzynki na obiekcie mostowym w ciągu drogi wojewódzkiej nr 282 w okolicy m. Milsko	—	33 825,00
4	Wymiana urządzeń dylatacyjnych na obiekcie mostowym w ciągu drogi wojewódzkiej nr 174 w km 0+213 w m. Drezdenko	—	399 750,00
Razem zadania mostowe		0,000	1 326 988,39
OGÓŁEM		13,255	14 975 331,44

W ramach bieżącego utrzymania dróg wykonywane są także prace mające na celu zmniejszenie i ograniczenie zakłóceń ruchu drogowego wywołanych takimi czynnikami atmosferycznymi, jak śliskość zimowa oraz opady śniegu.

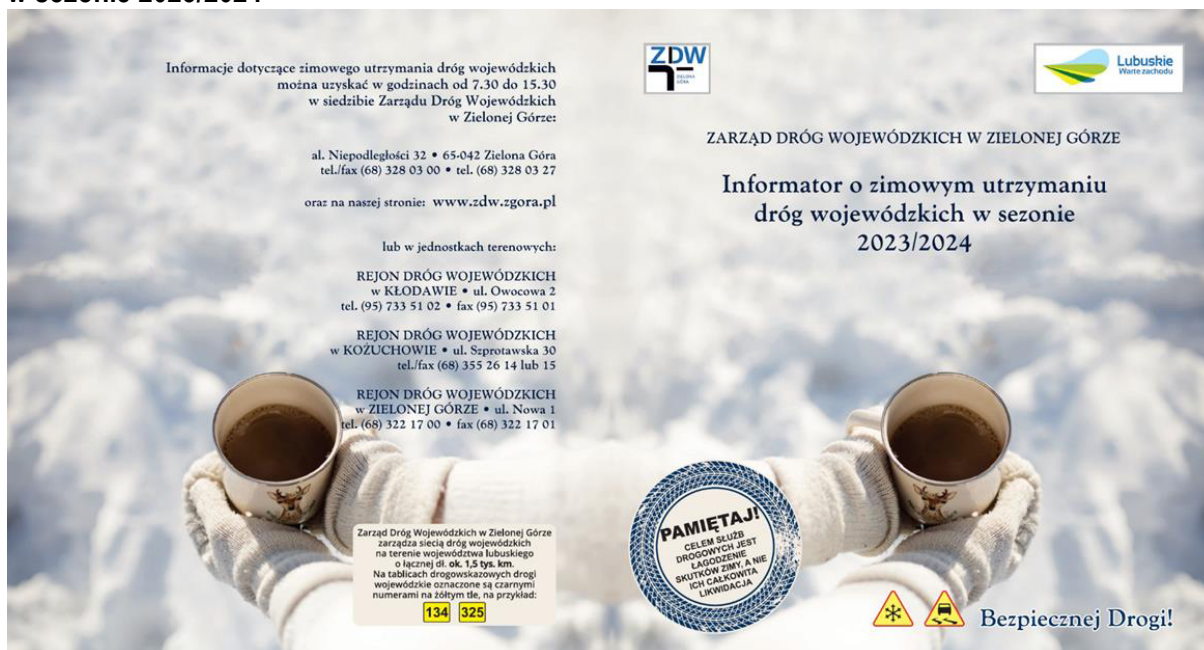
Wydatki związane z zimowym utrzymaniem dróg (zud) obejmują zakup materiałów do likwidacji śliskości na drogach (sól, kruszywo) oraz usługi sprzętowo-transportowe i naprawy sprzętu.

Rys. 20. Zestawienie kosztów poniesionych na zakup materiałów i usługi sprzętowe do zimowego utrzymania dróg w latach 2018 - 2023 (w tys. zł)

W województwie lubuskim w sezonie 2023/2024 zimowym utrzymaniem objęto całą sieć dróg wojewódzkich, które w zależności od funkcji w układzie komunikacyjnym oraz obciążenia ruchem utrzymywane są w III, IV lub V standardzie. O przyjętych standardach staramy się informować jak największą liczbę użytkowników dróg. W związku z tym, już od wielu lat tworzymy informator o zimowym utrzymaniu dróg wojewódzkich, który jest przekazywany do służb i zarządców, a także zamieszczany na naszej stronie internetowej.

Rys.21. Informator o zimowym utrzymaniu dróg wojewódzkich w województwie lubuskim w sezonie 2023/2024

I.III. ZAKUPY INWESTYCYJNE

W 2023 r. na zakupy inwestycyjne wydatkowana była kwota w wysokości **1 460 005,80 zł.**

W celu zwiększenia efektywności i częstotliwości prac przy bieżącym utrzymaniu dróg, w 2023 roku ZDW zakupił ciągnik wraz z osprzętem tj. kosiarką bijakową za kwotę **551.160,00 zł.** Zakup ten pozwolił na sprawniejsze realizowanie obowiązków w ramach własnych działań w zakresie bieżącego utrzymania na drogach wojewódzkich.

Ponadto w 2023 roku na potrzeby Zarządu Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze zakupiono wraz z dostawą 2 szt. fabrycznie nowych samochodów osobowych o napędzie elektrycznym o łącznej wartości **402.530,00 zł** oraz 2 szt. fabrycznie nowych samochodów osobowo - towarowych przeznaczonych do przewozu osób i ładunków o ładowności do 3,5 tony o łącznej wartości **440.168,00 zł.** Dodatkowo w 2023 roku wydatkowano środki na zakup stacji do ładowania samochodów elektrycznych o wartości **17.416,80 zł,** przenośnej stacji radarowej do pomiaru ruchu o wartości **34.686,00 zł** oraz skrzyni narzędziowej do samochodu osobowo – towarowego za kwotę **14.045,00 zł.**

Rys.22. Ciągnik wraz z osprzętem

I.IV. ZMIANY NA SIECI DRÓG WOJEWÓDZKICH – PRZEKAZANIE DRÓG

Zarząd Dróg Wojewódzkich w Zielonej Górze administruje **1503,4** kilometrami dróg wojewódzkich na terenie województwa lubuskiego.

W roku 2023 na sieci dróg wojewódzkich podległych tut. Zarządowi nastąpiły zmiany:

- na podstawie porozumienia z Gminą Drezdenko pozbawiono kategorii drogi wojewódzkiej i zaliczono do kategorii dróg gminnych dotychczasową drogę wojewódzką nr 170 relacji Przeborowo – Drawiny – Nowe Bielice o długości 7,55 km,
- w ciąg drogi wojewódzkiej nr 159 włączono dotychczasową drogę wojewódzką (bez nadanego numeru) w przebiegu przez Gminę Przytoczna,
- w ciąg drogi wojewódzkiej nr 328 włączono dotychczasową drogę wojewódzką nr 293 (odcinek w przebiegu przez Nowe Miasteczko pozostały po zmianie kategorii odcinków Borów – Nowe Miasteczko oraz Nowe Miasteczko – Bytom Odrzański), zwolniono nr 293,
- w związku z zakończeniem inwestycji pn. „Budowa obwodnicy m. Podmokle Wielkie, Kosieczyn i Chlastawa w ciągu drogi wojewódzkiej nr 302” został oddany do użytkowania nowy przebieg drogi wojewódzkiej nr 302 o długości 7,1 km oraz zmianie uległ przebieg dróg wojewódzkich w obrębie Babimostu; do drogi wojewódzkiej nr 302 został włączony odcinek dotychczasowej drogi wojewódzkiej

- nr 304 od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 303 w Babimoście do nowo wybudowanej obwodnicy,
- odcinek dotychczasowej drogi wojewódzkiej nr 302 od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 303 w m. Brudzewo do skrzyżowania z nowym przebiegiem drogi wojewódzkiej nr 302 za m. Chlastawa o długości 11,66 km, z chwilą oddania do użytkowania nowego przebiegu tej drogi (obwodnica m. Podmokła Wielkiego, Kosieczyna i Chlastawy) z mocy art. 10 ust. 5e ustawy o drogach publicznych został pozbawiony dotychczasowej kategorii i zaliczony do kategorii dróg powiatowych,
 - w związku z ze zmianą granic m. Zielonej Góry związaną z budową obwodnicy południowej miasta oraz przebudową skrzyżowania drogi krajowej nr 32 z drogą wojewódzką nr 282 zmianie (zmniejszeniu o 0,24 km) uległa długość drogi wojewódzkiej nr 282 podlegającej administracji ZDW w Zielonej Górze.

I.V. PODSUMOWANIE

Sukcesywnie prowadzone inwestycje na sieci dróg wojewódzkich województwa lubuskiego wpływają na poprawę jakości dróg oraz przyczyniają się do wzrostu gospodarczego całego regionu. Rozwinięta sieć drogowa zapewnia wzajemne połączenie ośrodków miejskich o podstawowym znaczeniu w województwie oraz wielu mniejszych miejscowości. Stanowi to ważny element układu komunikacyjnego województwa, tym bardziej, że znaczna część dróg prowadzi ruch do sieci TEN-T, dróg krajowych, węzłów na autostradach oraz dróg ekspresowych.

Zadania zrealizowane w 2023 r. miały na celu poprawę bezpieczeństwa oraz jakości powiązań komunikacyjnych na terenie województwa lubuskiego. Przebudowanych, rozbudowanych, odnowionych i wzmocnionych zostało ok. **22,59 km** dróg. Szczególnie ważna jest realizacja zadań powstrzymujących degradację nawierzchni na odcinkach, które nie wymagają jeszcze przebudów, poprzez wykonanie odnow dywanikowych. W 2023 r. udało się odnowić i wzmocnić nawierzchnie dróg wojewódzkich na odcinku **6,04 km**.

W ramach środków na poprawę bezpieczeństwa na drogach województwa lubuskiego w 2023 roku wybudowano chodniki o łącznej długości **0,64 km**.

ZDW systematycznie czyni starania o pozyskanie dodatkowych środków ze źródeł zewnętrznych. W 2023 r. wsparcie finansowe uzyskane z innych źródeł niż budżet województwa osiągnęło wartość **75,31 mln zł**. Dofinansowanie do realizowanych inwestycji udało się pozyskać z 7 różnych źródeł. Najwięcej środków uzyskano z RPO-Lubuskie 2020, była to kwota **47,09 mln zł**. Dzięki środkom UE zrealizowano znaczące inwestycje, których Województwo nie byłoby w stanie zrealizować ze środków własnych.

Niezależnie od zadań inwestycyjnych ZDW realizuje roboty konserwacyjne, porządkowe i inne, zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa i wygody ruchu. Realizacja

wszystkich zadań bieżącego utrzymania w 2023 r. wyniosła **61,60 mln zł**. Pomimo realizacji wielu działań, stan dróg wymaga ciągłej modernizacji, zarówno w zakresie inwestycyjnym jak i bardzo istotnym dla trwałości infrastruktury zakresie remontowym, w celu zahamowania postępującej degradacji. W dalszym ciągu, wiele odcinków dróg nie jest dostosowanych do przenoszenia obciążeń 115 kN/oś, co powoduje, że zwiększony transport samochodów ciężarowych, szczególnie na odcinkach stanowiących dojazdy do dróg krajowych, w tym ekspresowych oraz autostrad, prowadzi do przyspieszonej degradacji nawierzchni.

II. INFORMACJA O INWESTYCJACH PRIORYTETOWYCH NA DROGACH WOJEWÓDZKICH PLANOWANYCH DO REALIZACJI W RAMACH NOWEJ PERSPEKTYWY FINANSOWEJ W LATACH 2021- 2027

W 2023 roku zakończyła się **perspektywa finansowa UE na lata 2014 – 2020**. Zrealizowana została również lista zadań priorytetowych ujęta w ***Planie inwestycji priorytetowych planowanych do realizacji na drogach wojewódzkich w ramach RPO - Lubuskie 2020 (Plan)***, przeznaczonych do dofinansowania ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020.

Ostatecznie w ramach **Regionalnego Programu Operacyjnego - Lubuskie 2020**, Osi priorytetowej 5 - Transport, Działanie 5.1 Transport drogowy, Poddziałanie 5.1.1. Transport drogowy - projekty realizowane poza formułą ZIT:

- podpisano 34 decyzje o przyznaniu dofinansowania na łączną całkowitą wartość kwalifikowalną inwestycji **431,11 mln zł**, wartość dofinansowania **399,61 mln zł**, w tym:
 - EFRR **366,51 mln zł**,
 - budżet państwa **33,10 mln zł**.
- zakończono inwestycje w następujących latach:
 - w 2016 r. zrealizowano 2 inwestycje,
 - w 2017 r. zakończono 7 inwestycji,
 - w 2018 r. zakończono 6 inwestycji,
 - w 2019 r. zakończono 9 inwestycji,
 - w 2020 r. zakończono 5 inwestycji,
 - w 2021 r. i 2022 r. zakończono po 1 inwestycji,
 - w 2023 r. zakończono 3 inwestycje.
- łącznie przebudowano **92,55 km** dróg wojewódzkich oraz wybudowano **21,47 km** nowych dróg.

Przygotowania związane z nową perspektywą finansową na lata 2021 - 2027 rozpoczęły się w 2019 roku od zdiagnozowania najważniejszych odcinków dróg koniecznych do realizacji, które wytypowano poprzez przeprowadzenie objazdów ciągów dróg wojewódzkich, prowadzących głównie do sieci TEN-T oraz mających znaczenie strategiczne bądź regionalne, na terenie województwa lubuskiego. W związku z zakończeniem prac nad Regionalnym Programem Rozwoju Transportu Województwa Lubuskiego z prognozą rozwoju do roku 2030 (RPRT) oraz zatwierdzeniem dnia 07.03.2023 r. tego dokumentu przez ZWL, przygotowany został **Plan inwestycji priorytetowych planowanych do realizacji na drogach wojewódzkich w latach 2021-2027**, dotyczący inwestycji na sieci dróg wojewódzkich województwa lubuskiego. Zarząd Województwa Lubuskiego dnia 04.05.2023 r. zatwierdził nowy **Plan** składający się z Listy priorytetowej oraz Listy zidentyfikowanych potrzeb.

Nabór wniosków o dofinansowanie na zadania drogowe w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027, zgodnie z *Harmonogramem naborów wniosków o dofinansowanie w programie Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027* trwał od 07.12.2023 r. do 16.02.2024 r.

W związku z tym, dnia 15.02.2024 r. w ramach Priorytetu 4. Fundusze Europejskie na dostępność komunikacyjną Lubuskiego, Działania 4.1 Infrastruktura drogowa, ZDW złożył wnioski o dofinansowanie ze środków FEWL dla 5 projektów o łącznej wartości kwalifikowalnej **199,67 mln zł**, w tym dofinansowanie z UE **139,769 mln zł**.

1. Przebudowa drogi woj. nr 137 relacji Słubice – Sulęcín – Międzyrzecz, koszt **46,98 mln zł**, lata realizacji 2024-2025,
2. Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 160 relacji Drezdenko – Międzychód, koszt **22,40 mln zł**, lata realizacji 2024-2026,
3. Budowa obwodnicy Sławy - Etap II, koszt **47,66 mln zł**, lata realizacji 2024-2027 (formuła „projektuj i buduj”),
4. Przebudowa i wzmocnienie drogi woj. nr 278 na odcinku Sulechów - Konotop, koszt **43,42 mln zł**, lata realizacji 2024-2026,
5. Przebudowa drogi woj. nr 315 na odcinku Lipiny – Kolsko, koszt **39,21 mln zł**, lata realizacji 2024-2025.

Rozstrzygnięcie naboru wniosków planowane jest w kwietniu br.

Natomiast realizacja kolejnych zadań ujętych w **Planie** uzależniona jest od terminów naborów wniosków oraz zakończenia prac nad kolejnymi dokumentacjami projektowymi.

Ogółem środki na inwestycje w 2024 roku dla Zarządu Dróg Wojewódzkich wg stanu na dzień 20.02.2024 r. wynoszą **170,95 mln zł**, w tym na zadania dofinansowane środkami unijnymi zabezpieczone zostały środki na wkład własny w wysokości **23,28 mln zł**.